

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN YARATICILIK KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Ebru Aktan KEREM¹, Işık KAMARAJ²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D., Araş.Gör.
²M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D., Araş. Gör.

Abstract: The most critical period of a human being's life takes place between the ages of 0 to 6. Creativity is a gift which all children possess at time of birth. But a proper setting is required to encourage and develop creativity. Early childhood centers are one of the most important places to improve a child's creativity. The pre-school teacher's role is to assess any child's current degree of creative behavior and train from that point of reference with a positive expectation that is based on the effects of the use of behavior principles.

The importance of this research is the analysis of pre-school teachers opinions about creativity. The research group is composed of the 6 years old children who attended the early childhood centers in İstanbul. A survey was used by the researchers to collect data from the research group.

I. GİRİŞ

Genç anne, bir öğleden sonra eşiyle telefonda konuşurken 4.5 yaşındaki oğlu Can'ın oyuncak kutusunu mutfağa boşalttığını ve oyuncak askerleri sıraya dizdiğini görür. Annesi telefonu kapattıktan sonra Can'a, babasının bu akşam eve gelececeğini; çünkü işinin başından aşkın olduğu söyler.

O sırada oyununa devam eden Can, annesine yönelerek oyuncak askerlerini gösterir ve "Oyuncak askerlerimle babamı kurtarmaya çalışacağız. Çünkü sen babamın gelececeğini söyledin" der. Bu olay, yalnızca okul öncesi dönemde bir çocuğun bilişsel kapasitesini değil; aynı zamanda insanın yaratıcılığının büyüklüğünü de yansıtmaktadır. Küçük Can, henüz "iş başından aşkın" sözlerinin anlamını bilmiyor. Yalnızca çizgi film kahramanlarının iyiler tarafından nasıl kurtarıldığını biliyor. Can oyuncak askerlerinin yardımıyla babasını kurtararak akşam eve gelebileceğine inanıyor; bunu da askerleri ile birlikte "çalışacağız" diyerek kullandığı dile yansıtıyor. Ne, neydi, ne olacak, ne yapılabilir, ne olabilir gibi sorular en saf hayallerin başlangıcı ve insan doğasının temelidir.

Yeni bir şeyler üretmek, bir kişinin hayatındaki en eğlenceli işlerden birisidir. Bu ürün kimi zaman bir makinedir; kimi zaman bir yemek tarifi; kimi zaman bir şarkı; kimi zaman ise bir fikir. Tıpkı Küçük Can'ın o akşam eve gelececek olan babasını eve getirmek için düşündüğü çözüm yolu gibi...[9].

Herkes hayal etme gücüne ve yaratıcılığa sahiptir. Fakat yaratıcılık bazı kişilerde oldukça gelişmiş bir düzeydedir; bunun sonucunu ünlü sanatçıların, mimarların, kaşiflerin ve bilimadamlarının çalışmalarında görmemiz mümkündür. Bazı kişilerde ise bu, çoğunluğu kapsar, yaratıcı niteliklerin üstü örtülüdür ve henüz su üstüne çıkmamıştır [3].

Bu kavramın spesifik bir tanımını yapmak oldukça güçtür. Bu konuda uzun yıllardan bu yana çalışmalarını sürdüren araştırmacıların görüş birliğine vardığı ortak bir yaratıcılık tanımı yoktur. Buna rağmen, bu araştırmacıların yaptıkları farklı farklı tanımların bazı temel noktalarının birbirine yaklaştıkları gözlenmektedir. Torrance yaratıcılığı; boşlukları, rahatsız edici ya da eksik öğeleri önceden sezip, bunlar hakkında düşünmek, varsayımlar kurmak, daha sonra bunları sınamak, sonuçları birbirleriyle karşılaştırmak ve olasılıkla bu varsayımları değiştirerek tekrar sınamak şeklinde tanımlamaktadır [10].

Bir diğer yaratıcılık tanımında ise; Guilford, yakınsak düşünce ve iraksak düşünce kavramları üzerinde durmaktadır. Yakınsak düşünce sahibi olan kişi, geleneksel, alışlagelmiş yollar izler. Bilgisine ve hazır bilgiye dayanarak doğru cevaplar verir. Bu durumda yeni bir buluş ya da değişiklik sözkonusu değildir. Çünkü kişi, daha önceden öğrenmiş olduğu kalıplardan faydalanır. Iraksak düşüncede ise, belirli önermelerden ve temellerden hareket edilerek sonuca varılmaz. Bu düşünceye sahip olan kişi, herkesin geçtiği yolların dışında farklı yollar arar, değişiklik peşindedir, daha esnekler, sorunun birden fazla çözümünü ortaya koymak ister [1].

Yaratıcılık hayatın ilk yılından itibaren gelişmeye başlar. Okul öncesi dönemde ise çocuk, özgür düşünebilme ve düşüncelerini davranışlarına yansıtabilme hakkına sahip olduğu ölçüde, yaratıcılığı gelişir. Örneğin; Can'ın düşüncelerini davranışlarına yansıtabilmesi gibi. Çocuklar, farklı yaşlarda ve değişik alanlarda yaratıcılık özellikleri gösterirler [6]. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarında hangi yaratıcı özelliklerin görülebildiğine değinebiliriz:

- Oyun sırasında yaratıcılıklarını ortaya koyarlar.
- Onlar için karşılaşılan her yeni durum merak konusudur.
- Farklı öğeler kullanıldığında sonucun değişip değişmeyeceğini öğrenmeye çalışırlar.
- Farklı rolleri (canlı, cansız nesne ve insanlar) taklitle canlandırmada başarılıdırlar [8].
- Farklı olmayı göze alabilirler.
- Kavramları ilişkilendirebilirler.
- Konuya odaklanırlar [12].
- Yeni yaşantıları deneme konusunda risk alırlar.
- Bir takım şeyleri yeni ve farklı tarzda görürler, orjinal ürünler ortaya koyarlar.
- Mantıklı bir görüş ayrılığı nedeniyle varsayımlara veya otoritelere meydan okuma eğilimleri vardır [5].
- Ayrıntılara dikkat ederler, yanlış ve eksikliklere duyarlıdırlar.
- Hayal güçleri zengindir.
- Başkalarının düşüncelerine bağımlı değildirler.
- Girişimci, lider, işbirlikçi, inisiyatif kullanabilen, esprili ve şakacı, motivasyonları yüksek olarak tanımlanırlar.
- Analiz ve sentez yapabilirler.

Torrance (1971) ideal öğrencide bulunması gereken özellikler ile ilgili olarak yaptığı bir araştırmada, Amerikalı, Çinli, İngiliz, Yunanlı, Alman ve Filipinli öğretmenlerden topladığı verilere göre, Amerikalı, Alman ve İngiliz öğretmenlerin ideal öğrenci tipinin, uzmanların

"üretken ve yaratıcı kişilik" olarak tarif ettikleri tipe benzediğini tespit etmiştir. Buna karşılık, Çinli, Yunanlı ve Filipinli öğretmenler ise ideal öğrenciyi "sevencen, başkalarını düşünen, nazik, işini zamanında yapan, yeni fikirler geliştirmeyen, yaratıcılığını göstermeyen, gayretli, itaatkar, hafızası kuvvetli, yaşlıların hükümlerini kabul eden, utangaç olmayan, otoriteye karşı gelmeyen ve konuşkan olmayan" şeklinde tanımlamışlardır [1].

Eğitim sistemi, öğretmen tutumları, çocuğun yakın çevresi ve bireysel özellikleri, yaratıcılığı etkileyen etmenler arasında sıralanabilir.

1997 yılında anaokulu eğitimi alan ve almayan çocukların yaratıcılık becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla, 5-6 yaş çocuklarından oluşan bir örneklem grubuna "Torrance Yaratıcı Düşünce Testi" (Şekilsel Form) araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, anaokulu eğitimi alan ve almayan çocukların yaratıcılık becerileri arasında bir ilişki olmadığı yönündeki bir bulgu dikkat çekmiştir [2]. Bu sonuçtan hareket eden araştırmacılar; okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin eğitim ortamlarında yaratıcı düşünceyi geliştirmek amacıyla ne tür etkinlikler uyguladıkları ve yaratıcı çocukların sahip oldukları özellikleri nasıl tanımladıklarını saptamak amacıyla planlamışlardır. Yaratıcılığı etkileyen etmenler arasında bulunan öğretmenlerin bu konuda eğitim almış olması son derece önemlidir. Daha önce de bahsedildiği gibi, yaratıcılığın aslında her insanın içinde uyandırılacak bir dev olduğu, bunu yapabilecek öğretmenlere duyulan ihtiyacın varlığını ortaya koymaktadır.

II. METOD

II.1. ÖRNEKLEM

İstanbul'daki farklı okul öncesi eğitim kurumlarından random olarak seçilen 310 öğretmen, örneklemimizi oluşturmuştur. Bu öğretmenlerin 308'i (%99.4) kadın, 2'si (%0.6) erkektir. Araştırmanın örneklemine, 20 yaşından küçük 23 öğretmen (%7.4), 20-25 yaş arası 72 öğretmen (%23.2), 26-30 yaş arası 56 öğretmen (%18.1), 31-35 yaş arası 39 öğretmen (%12.6), 36-40 yaş arası 52 öğretmen (% 16.8), 41 yaş ve üstü 68 öğretmen (%21.9) oluşturmuştur.

Tablo 1'de okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Şu anda Çalışmakta Oldukları Okul Türü ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Seçenekler	Frekans	Yüzde
M.E.B. Bağlı Resmi Okul Öncesi Eğitim Kurumu	194	62.6
M.E.B. Bağlı Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumu	39	12.6
SHÇEK Bağlı Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumu	50	16.1
Üniversiteye Bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumu	27	8.7
TOPLAM	310	100

Tablo 2'de okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Şu Andaki Öğrenim Durumu ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Seçenekler	Frekans	Yüzde
Kız Meslek Lisesi Ç.G.ve E. Bölümü	87	28.1
(LİMME) Programı Ç.G. ve E. Bölümü	5	1.6
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E. Önlisans	102	32.9
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E. Bölümü Lisans	59	19.0
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E. Bölümü Yüksek Lisans	3	1.0
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E alanı dışında bir bölümde Lisans	16	5.2
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E alanı dışında bir bölümde Önlisans	20	6.5
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E alanı (Yurtdışında) Önlisans	18	5.8
O.Ö.E. / Bölümü Ç.G. ve E (Yurtdışında) Lisans	-	-
TOPLAM	310	100

Tablo 3'de okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Meslekteki Hizmet Yılı ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Seçenekler	Frekans	Yüzde
1 yıldan az	28	9.0
1-5 yıl	89	28.7
6-10 yıl	54	17.4
11-15 yıl	44	14.2
16-20 yıl	39	12.6
21 yıl ve daha fazla	56	18.1
TOPLAM	310	100

Tablo 4'de okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaratıcılık Konusunda Eğitim Alıp Almama Durumları ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Seçenekler	Frekans	Yüzde
Ders	125	40.3
Seminer	27	8.7
Kurs	15	4.8
Hizmetiçi Eğitim	59	19.0
Hepsi	84	27.1
TOPLAM	310	100

II.2. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık kavramına ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla araştırmacılar tarafından bir anket formu geliştirilmiştir. Bu form; okul öncesi öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, şu andaki öğrenim durumu, meslekteki hizmet yılı, yaratıcılık ile ilgili eğitim alıp almama durumu, şua nda çalıştıkları okul türü, yaratıcılığı destekleyen eğitim ortamlarında uyguladıkları etkinlikler ve yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklere ilişkin görüşlerini içeren 8 adet sorudan oluşmaktadır. Anket soruları araştırmacılar tarafından oluşturulduktan sonra, 6 kişiden oluşan bir uzman grubun görüşlerine başvurulmak suretiyle ankete son şekli verilmiştir. Böylece bazı soruların ifadesi değiştirilmiştir. Araştırmacıların kendisi tarafından dağıtılan anketler, 1997 öğretim yılının bahar döneminde mart-mayıs ayları içerisinde dağıtılarak veriler toplanmıştır.

II.3. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin toplanması tamamlandıktan sonra, eksik doldurulan anketler çıkarılarak istatistiksel işlemler yapılmıştır. Bu aşamada; frekans, yüzde ve Kay-Kare Testi kullanılarak değişkenlerin birbirleriyle olan bağımlılık düzeyleri incelenmiştir. Verilerin analizinde, SPSS paket programı kullanılmıştır.

II.4. BULGULAR

Tablo.5.'de okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları etkinlikler ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaratıcı Düşüncüyü Geliştirmek Amacıyla Uyguladıkları Etkinlikler ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

	Uygular		Uygulamaz	
	F	Yüzde	F	Yüzde
Sanat Etk.	271	87.4	39	12.6
Oyun Etk.	111	35.8	199	64.2
Türkçe Dil Etk.	158	51.0	152	49.0
Drama Etk.	203	65.5	107	34.5
Müzik Etk.	55	17.7	255	82.3
Fen ve Doğa Etk.	22	7.1	288	92.9
Okuma-Yazmaya Hazırlık Etk.	16	5.2	294	94.8
Serbest Zaman Etk.	75	24.2	235	75.8
Beden Eğitimi ve Spor Etk.	11	3.5	299	96.5
Bilişsel Etkinlikler	24	7.7	286	92.3

Tablo.5.'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla en çok uyguladıkları etkinlikler sırasıyla; sanat, drama, türkçe dil, oyun, serbest zaman, müzik, bilişsel, fen ve doğa, okuma-yazmaya hazırlık, beden eğitimi ve spor olarak bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenleri eğitim ortamlarında yaratıcılığı destekleyen etkinlikler olarak en çok sanat, drama ve türkçe dil etkinliklerini uygulamaktadır.

Tablo.6.'da okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklere dair görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde değerleri sunulmaktadır.

Tablo.6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaratıcı Çocukların Sahip oldukları Özelliklere Dair Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

	Uygular		Uygulamaz	
	F	%	f	%
Alışılmadık çözümler getirirler.	164	52.9	146	47.1
Farklı yönde, çeşitli çözümler getirirler.	132	42.6	178	57.4
Aynı yönde, çeşitli çözümler getirirler.	135	43.5	175	56.5
Alışılmadık nesne, olay, durum ve çevreye duyarlıdır.	59	19.0	251	81.0
Detay ve ayrıntıya inerler.	34	11.0	276	89.0
Analiz ve sentez yetenekleri vardır.	9	2.9	301	97.1
Kendilerini sözel olarak ve hareketlerle ifade ederler.	134	43.2	176	56.8
Yaparak yaşayarak öğrenmeyi tercih ederler.	31	10.0	279	90.0
Yanlış ve eksiklikleri kolaylıkla fark ederler.	19	6.1	291	93.9
Kendilerine güvenli ve cesaretlendirirler.	90	29.0	220	71.0
Meraklıdır.	54	17.4	256	82.6
İsrarcıdır.	24	7.7	286	92.3
Araştırmaya ve deney yapmaya eğilimleri vardır.	54	17.4	256	82.6
Hayal güçleri zengindir.	90	29.0	220	71.0
Akıl yürütmede beceriklidirler.	13	4.2	297	95.8
Soru sorarlar.	49	15.8	261	84.2
Dikkatlidirler.	67	21.6	243	78.4
Sorumluluk duyguları gelişmiştir.	65	21.0	245	79.0
Benlik kavramı gelişmiştir.	49	15.8	260	83.9
Girişimcidirler.	88	28.4	222	71.6
Gözlemcidirler.	28	9.0	282	91.0
Bağımsızdır.	105	33.9	205	66.1
Espirili ve şakacıdır.	12	3.9	298	96.1
İnsiyatif kullanırlar.	12	3.9	298	96.1
Mükemmel olmak yerine pratik çözümler getirirler.	42	13.5	268	86.5
Sanatsal etkinliklerde başarılıdır.	74	23.9	236	76.1
Liderlik özellikleri vardır.	84	27.1	226	72.9
Dağınıktır.	6	1.9	304	98.1
Motivasyonları yüksektir.	69	22.3	241	77.7
İşbirliği yaparlar.	93	30.0	217	70.0
Oyuna düşkündür.	35	11.3	275	88.7
Algılama becerileri gelişmiştir.	31	10.0	279	90.0
Hareketlidirler.	31	10.0	279	90.0
Uyumsuzdur.	14	4.5	296	95.5

Tablo 6'da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenler, yaratıcı çocukların en çok sahip oldukları özellikleri sırasıyla; alışılmadık, aynı ve farklı yönde çeşitli çözümler getiren, kendisini sözel ve hareketlerle ifade edebilen, bağımsız, işbirlikçi, kendine güvenen, girişimci, lider ve sanatsal etkinliklerde başarı olma olarak tanımlamışlardır. Dağınıklık, analiz ve sentez yeteneği, espri ve şakacılık, insiyatif kullanabilme,

uyumsuzluk, yanlış ve eksiklikleri fark etme, ısrarcılık, algılama becerisi ise öğretmenler tarafından yaratıcı çocukların en az sahip oldukları özellikler olarak belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerin eğitim ortamlarında uyguladıkları etkinlikler ile tanımladıkları yaratıcı çocuk özelliklerinin birbiriyle paralellik göstermesi, ilginç bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Kurumlarda çalışan öğretmenler, sanat, drama ve Türkçe dil etkinliklerini yaratıcı çocukların kendilerini ifade edebilecekleri etkinlikler olarak tanımlamışlardır. Öğretmenlerin eğitim ortamlarında sıklıkla uygulamadıkları etkinlikler; bilişsel, okuma-yazmaya hazırlık, fen ve doğa, beden eğitimi ve spor etkinlikleri olarak bulunmuştur. Bu etkinlikler ise, öğretmenlerin yaratıcı çocukları en az düzeyde tanımladıkları özellikler ile örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Türkçe Dil Etkinliği arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .001$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin çalışmakta oldukları okul türü ile Türkçe Dil Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Drama Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .050$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin çalışmakta oldukları okul türü ile Drama Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Serbest Zaman Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .035$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin çalışmakta oldukları okul türü ile Serbest Zaman Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Sanat Etkinlikleri, Oyun Etkinlikleri, Müzik Etkinlikleri, Fen ve Doğa Etkinlikleri, Okuma-Yazmaya Hazırlık Etkinlikleri, Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri ve Bilişsel Etkinlikler arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, değişkenler arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Sanat Etkinlikleri arasında yapılan

Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .046$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Sanat Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Oyun Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .035$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Oyun Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Türkçe Dil Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .003$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Türkçe Dil Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Drama Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .009$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Drama Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Serbest Zaman Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .002$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Serbest Zaman Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Bilişsel Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .023$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim durumları ile Oyun Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Müzik Etkinlikleri, Fen ve Doğa Etkinlikleri, Okuma-Yazmaya Hazırlık Etkinlikleri ve Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, değişkenler arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Sanat Etkinlikleri, Oyun Etkinlikleri,

Türkçe Dil Etkinlikleri, Drama Etkinlikleri, Müzik Etkinlikleri, Fen ve Doğa Etkinlikleri, Okuma-Yazmaya Hazırlık Etkinlikleri, Serbest Zaman Etkinlikleri, Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri, Bilişsel Etkinlikler arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, değişkenler arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Sanat Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .024$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile Oyun Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Drama Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .021$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile Drama Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Serbest Zaman Etkinlikleri arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .001$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile Serbest Zaman Etkinlikleri birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları Oyun Etkinlikleri, Türkçe Dil Etkinlikleri, Müzik Etkinlikleri, Fen ve Doğa Etkinlikleri, Okuma-Yazmaya Hazırlık Etkinlikleri, Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri, Bilişsel Etkinlikler arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, değişkenler arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .022$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "aynı yönde çeşitli çözümler getirme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .022$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "aynı yönde çeşitli çözümler getirme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "kendilerini sözel olarak ve hareketlerle ifade etme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .004$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "kendilerini sözel olarak ve hareketlerle ifade etme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .047$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "merak" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .050$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "merak" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "araştırma ve deney yapma eğilimleri" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .000$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "araştırma ve deney yapma eğilimleri" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "bağımsızlık" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .044$). Bu

sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "merak" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "sanatsal etkinliklere yatkınlık" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .048$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "sanatsal etkinliklere yatkınlık" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "lider olma" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .037$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "lider olma" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "motivasyon" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .002$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "motivasyon" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "işbirliği" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .031$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "işbirliği" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "oyuna düşkün olma" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .022$). Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu anda çalıştıkları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan olan "oyuna düşkün olma" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden çeşitli çözümler getirebilme, duyarlı olma, detaya inme, analiz-sentez yeteneği, yanlış ve eksiklikleri farkedebilme, kendine güven, ısrarcılık,

hayal gücü zenginliği, akıl yürütme becerisi, soru sorma, dikkat, sorumluluk, benlik kavramı, girişimcilik, gözlem becerisi, espri, insiyatif kullanma, pratik çözümler getirebilme, dağınık olma, algılama becerisi, hareketlilik ve uyumsuzluk değişkenleri arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .026$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "çeşitli çözümler getirebilme" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .048$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "çeşitli çözümler getirebilme" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "araştırma ve deney yapmaya eğilimli olma" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .016$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "detaya inme" birbirine bağlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu andaki öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden aynı yönde çeşitli çözümler getirme becerisi, duyarlı olma, detaya inme, analiz-sentez yeteneği, kendini ifade etme, yaparak yaşayarak öğrenme, yanlış ve eksiklikleri farkedebilme, kendine güven, merak, ısrarcılık, hayal gücü zenginliği, akıl yürütme, soru sorma, dikkat, sorumluluk, benlik kavramı, girişimcilik, gözlem becerisi, bağımsızlık, espri, insiyatif kullanma, pratik çözümler getirebilme, sanatsal etkinliklere yatkınlık, lider olma, dağınık olma, motivasyon, işbirliği, oyuna düşkünlük, algılama becerisi, hareketlilik ve uyumsuzluk değişkenleri arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları

özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .046$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "hayal gücü zenginliği" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .041$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "hayal gücü zenginliği" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "dikkat" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .043$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "dikkat" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "girişimcilik" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .050$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "girişimcilik" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .046$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "oyuna düşkün olma" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .044$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "oyuna düşkün olma" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları

özelliklerden biri olan "algılama becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .045$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "algılama becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılı ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden alışılmadık çözümler getirme becerisi, çeşitli çözümler getirebilme, aynı yönde çeşitli çözümler getirebilme, duyarlı olma, detaya inme, analiz-sentez yeteneği, yanlış ve eksiklikleri farkedebilme, kendine güven, merak, ısrarcılık, araştırma ve deney yapma eğilimleri, akıl yürütme becerisi, soru sorma, sorumluluk, benlik kavramı, gözlem becerisi, bağımsızlık, espri, insiyatif kullanma, pratik çözümler getirebilme, sanatsal etkinliklere yatkınlık, lider olma, dağınık olma, motivasyon, işbirliği, hareketlilik ve uyumsuzluk değişkenleri arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .035$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "alışılmadık çözümler getirme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "çeşitli çözümler getirme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .048$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "çeşitli çözümler getirme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "duyarlı olma" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .049$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "duyarlı olma" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme becerisi" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .005$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "yaparak yaşayarak öğrenme becerisi" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "akıl yürütme yeteneği" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .015$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "akıl yürütme yeteneği" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "dikkat" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .049$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "dikkat" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "sorumluluk" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .047$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "sorumluluk" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "benlik kavramı" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .01$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .003$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "benlik kavramı" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "girişimcilik" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde

bağımlılık bulunmuştur ($p < .030$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "girişimcilik" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "bağımsızlık" arasında yapılan Kay-Kare Testi sonucunda, istatistiksel açıdan $p < .05$ düzeyinde bağımlılık bulunmuştur ($p < .012$) Bu sonuç açıkça göstermektedir ki, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden biri olan "bağımsızlık" birbirine bağımlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden , aynı yönde çeşitli çözümler getirebilme, detaya inme, analiz-sentez yeteneği, kendine güven, merak, ısrarcılık, araştırma ve deney yapma eğilimleri, hayal gücü zenginliği, soru sorma, gözlem becerisi, espri, inisiyatif kullanma, pratik çözümler getirebilme, sanatsal etkinliklere yatkınlık, lider olma, dağınık olma, motivasyon, işbirliği, oyuna düşkün olma, algılama becerisi, hareketlilik ve uyumsuzluk değişkenleri arasında bağımlılık bulunmamıştır. Bu durum açıkça göstermektedir ki bu değişkenler birbirine bağımlı değildir.

III. TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin eğitim ortamlarında yaratıcı düşüncüyü geliştirmek amacıyla uyguladıkları etkinlikleri saptamak ve yaratıcı çocukların sahip oldukları özellikleri tanımlama düzeylerini belirlemektir. Araştırmacılar tarafından, 1997 yılında anaokulu eğitimi alan ve almayan çocukların yaratıcılık becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda, anaokulu eğitimi alan grup lehine anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur [2]. Anaokulu eğitiminin yaratıcılık üzerinde etkisinin olmadığı yönünde elde edilen bu bulgu, araştırmamızın hareket noktasını oluşturmuştur.

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile uyguladıkları Türkçe Dil Etkinliği, Drama ve Serbest Zaman Etkinlikleri arasında bir bağımlılık bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerin şu anda çalışmakta oldukları okul türü ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden; alışılmadık, aynı ve farklı yönde çözümler getirme becerisi, kendilerini sözel olarak ve hareketlerle ifade etme, yaparak yaşayarak öğrenme, merak, araştırma ve deney yapma, bağımsızlık, sanatsal etkinliklere

yatkınlık, liderlik, motivasyon, işbirliği ve oyuna düşkün olma becerisi arasında bir bağımlılık bulunmuştur. Bu bağımlılık, resmi okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenler tarafından yaratıcı çocuk özellikleri arasında en fazla tanımlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Resmi okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenler; yaratıcı çocukların kendilerini ifade edebilecekleri diğer etkinlikler olan; sanat, oyun, müzik, fen ve doğa, okuma-yazmaya hazırlık, beden eğitimi ve spor ve bilişsel etkinlikleri, en az uygulamaktadırlar.

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerin öğrenim durumları ile uyguladıkları Sanat, Oyun, Türkçe Dil Etkinliği, Drama, Serbest Zaman ve Bilişsel Etkinlikler arasında bir bağımlılık bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerin öğrenim durumu ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden; alışılmadık ve çeşitli çözümler getirebilme, araştırma ve deney yapma arasında bir bağımlılık bulunmuştur. Bu bağımlılık, Okul Öncesi Eğitimi/Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümleri'nden lisans düzeyinde mezun öğretmenler tarafından yaratıcı çocuk özellikleri arasında en fazla tanımlanmıştır.

Okul Öncesi Eğitimi/ Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümleri'nden lisans düzeyinde mezun olan öğretmenler; yaratıcı çocukların kendilerini ifade edebilecekleri diğer etkinlikler olan; müzik, fen ve doğa, okuma-yazmaya hazırlık ve beden eğitimi ve spor etkinliklerini, en az uygulamaktadırlar.

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerin hizmet yılları ile uyguladıkları etkinlikler arasında bir bağımlılık bulunmamıştır.

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile uyguladıkları Sanat, Drama ve Serbest Zaman Etkinlikleri arasında bir bağımlılık bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerin yaratıcılık konusunda eğitim alıp almama durumları ile yaratıcı çocukların sahip oldukları özelliklerden alışılmadık ve çeşitli çözümler getirebilme, duyarlı olma, yaparak ve yaşayarak öğrenme, akıl yürütme, dikkat, sorumluluk, benlik kavramı, girişimcilik ve bağımsızlık arasında bir bağımlılık bulunmuştur. Bu bağımlılık, lisans düzeyinde yaratıcılık ile ilgili ders alan öğretmenler tarafından yaratıcı çocuk özellikleri arasında en fazla tanımlanmıştır.

Lisans düzeyinde yaratıcılık ile ilgili ders alan öğretmenler yaratıcı çocukların kendilerini ifade edebilecekleri diğer etkinlikler olan; Oyun, Türkçe Dil, Müzik, Fen ve Doğa, Okuma-Yazmaya Hazırlık, Beden

Eğitimi ve Spor, Bilişsel Etkinlikleri en az uygulamaktadırlar.

Okul öncesi dönem, çocuğun her türlü uyarana açık olduğu bir dönemdir. Bu dönemde, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan çeşitli etkinlikler ile çocuğun tüm alanlardaki gelişimi desteklenmeye çalışılmaktadır. Bu gelişim alanlarının içerisinde, yaratıcı düşünceyi destekleyen etkinliklerin uygulanması ve öğretmenler tarafından yaratıcı çocukların özelliklerinin bilinerek yaratıcı eğitim ortamlarının hazırlanması son derece önemlidir.

Resmi okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan, Okul Öncesi Eğitimi/Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümleri'nden lisans düzeyinde yaratıcılık ile ilgili ders alan öğretmenler, yaratıcı düşünceyi destekleyen etkinlikleri en fazla uygulayan kişilerdir.

Diğer okul türleriyle karşılaştırıldığında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Resmi okul öncesi eğitim kurumlarında yaratıcılığı destekleyen etkinliklerin daha yoğun olarak uygulanıyor olması, ilginç bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Özel okul öncesi eğitim kurumları eğitim programlarını planlarken tüm gelişim alanlarını destekleyen etkinliklerin yanısıra, yaratıcılığın geliştirilmesini amaçlayan drama, dans, müzik ve sanat etkinliklerine özellikle yer verdiklerini belirtmektedirler. Bu durum, özel okul öncesi eğitim kurumlarının "kendilerini", yaratıcılığı destekledikleri yönündeki tanımlamalarıyla çalışmaktadır. Resmi okul öncesi eğitim kurumları yaratıcılığı destekleyen etkinliklere, daha fazla yer vermektedir.

Öğretmenlerin meslekteki tecrübeleri ile yaratıcı düşünceyi destekleyen etkinlikleri uygulamaları ve yaratıcı çocukların özelliklerini tanımlamaları arasında olumlu yönde bir bağın olmaması, beklentimizin tersi yönünde bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Bu durum, öğretmenlerin meslekteki tecrübelerinin, uyguladıkları etkinliklerin gerek nicelik gerekse nitelik açısından daha fazla yaratıcılık özelliği taşıması gerektiği yönündeki beklentimizle çalışmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerin lisans düzeyinde aldıkları dersler (Hizmet-öncesi eğitim), yaratıcı düşünceyi destekleyen etkinlikleri uygulamada ve yaratıcı çocukların özelliklerini tanımlamada etkili olması yönündeki tahminimizi desteklemektedir. Öğretmenlerin lisans düzeyinde aldıkları bilgilere ilave olarak yaratıcılıkla ilgili Hizmet-içi eğitim (Kurs, seminer, vb.) almaları, alandaki gelişimleri açısından son derece önemlidir.

Eğitimin temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde tüm gelişim alanlarının yanısıra, özellikle yaratıcılık ve yaratıcı düşüncenin gelişiminin son derece önemli olduğu

noktasından hareket ederek, araştırmamızın sonucunda şu önerilerde bulunabiliriz;

Eğitim sisteminin her kademesindeki eğitimcilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi konusunda yeterince bilgilendirilerek duyarlılıklarının artırılması, sistemin bütünselliğinin sağlanması açısından gereklidir. Öğretmenlerin, eğitim programlarında yer alan tüm etkinlikleri yaratıcı düşünceyi destekleyecek şekilde planlaması; yaratıcı çocuk özelliklerini gözönünde bulundurması ve eğitim ortamlarını buna uygun olarak hazırlaması son derece önemlidir. Öğretmenlerin, kendilerini sürekli olarak ve çok yönlü geliştirmeleri; kurumlarda uygulanan etkinliklerin ise çocukların pasif birer bilgi alıcısı olmaları yerine, bilgiyi, düşünerek ve analiz ederek üretmelerinin önemini vurgulayacak şekilde hazırlanması gerekmektedir [4]. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin, herşeyden önce güvenli, bilgili, doğal, içten ve coşku dolu olmaları; kendilerini ve çocukları olduğu gibi kabul edebilmeleri, yetkin öğretmenlerde olması gereken en temel özelliklerdir [11]. Hizmet-içi eğitim, hizmet-öncesi eğitimin devamı gibi görülerek öğretmenler, sürekli olarak yaratıcılık ile ilgili eğitimden geçirilmelidir [7].

Bu araştırmanın sonuçlarından hareket ederek araştırmacılar tarafından, okul öncesi öğretmenlerine yönelik, yaratıcı düşüncenin özelliklerinden orjinallik, esneklik ve akıcılık boyutlarının temel alındığı bir eğitim programı hazırlanması planlanmaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] Arık, A., **Yaratıcılık**, Birinci Basım, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 790, Ankara, 1987.
- [2] Aslan, E. ; Aktan, E.; Kamaraj, I., "Anaokulu Eğitimi'nin Yaratıcılık ve Yaratıcı Problem-Çözme Becerisi Üzerindeki Etkisi", **Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 1997, 9, ss.37-48.
- [3] Campbell, D. **Take The Road to Creativity and Get Off Your Dead End**, First Edition. Allen, Argus Communications, Texas, 1977.
- [4] De Bono, Edward, **Çocuklar Sorun Çözüyor**, Çev: Feryal Halatçı, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1972.
- [5] Healy, J. M., **Çocuğunuzun Gelişen Akli**, Çev: Ayşe Bilge Dicleli, Boyner Holding Yayınları, İstanbul, 1998.
- [6] Kamaraj, I.; Aktan, E., "Okul Öncesi Eğitimde Yaratıcılık ve Problem-Çözme Becerisi", **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 244, ss.55-60.
- [7] Kırbıyık, Halil. "Öğretmen Yetiştirme", **Milli Eğitim**, 1998, 137, ss.37-44.
- [8] Oğuzkan, Ş.; Demiral, Ö.; Tür, G. **Okul Öncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Birinci Baskı, YA-PA Yayın Pazarlama, İstanbul, 1999.
- [9] Singer, D. G.; Singer, J.L., **Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi**, Çev: Nurdan Cihanşümül, Birinci Basım, Gendaş A.Ş., İstanbul, 1998.
- [10] Torrance, E.P.; Ball, O.E., **Test of Creative Thinking, Norms-Technical Manual**, Scholastic Testing Service, Inc., Bensenville, 1974.
- [11] Ulcay, Sema, "Okul Öncesi Kuruluşlarda Yaratıcılık", **YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri II-III**, İstanbul, 1985, ss.99-106.
- [12] Yıldırım, R., **Yaratıcılık ve Yenilik**, Birinci Basım, Sistem Yayıncılık: 157, İstanbul, 1998.